

PRIMÁTOR MESTA TREBIŠOV

Číslo: 27

Materiál určený na zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Trebišove dňa: 19. 09. 2022

Názov materiálu: Návrh na udelenie Ceny mesta Trebišov

Obsah materiálu: - dôvodová správa
- profil PhDr. Juraja Žadanského, CSc.

Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo v Trebišove

schvaľuje

v súlade s § 36 Štatútu mesta Trebišov udelenie Ceny mesta Trebišov pre PhDr. Juraja Žadanského CSc. za celoživotné dielo a prínos v akvizičnej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti v oblasti regionálnych dejín, tokajského vinohradníctva a vinárstva, národopisu i výtvarného umenia.

Predkladá: PhDr. Marek Čižmár, primátor

Spracoval: PhDr. Anna Dragulová, vedúca Oddelenia organizačného

V Trebišove 07. 09. 2022

PhDr. Marek Čižmár v. r.

Dôvodová správa

V zmysle § 36 ods. 1 Štatútu mesta Trebišov sa Cena mesta Trebišov udeľuje za:

- vynikajúce tvorivé výkony a významné výsledky vedeckej, technickej, umeleckej, publicistickej a verejno-prospešnej činnosti,
- činnosť osôb, ktoré sa významným spôsobom pričínili o hospodársky a kultúrny rozvoj mesta, jeho propagáciu doma i v zahraničí,
- činnosť osôb pri záchrane ľudských životov a majetku mesta a jeho občanov.

Cenu mesta Trebišov slávnostne odovzdáva laureátom primátor mesta dňa 01.12. pri príležitosti oslobodenia mesta. V roku 2022 navrhujeme mestskému zastupiteľstvu udeliť cenu mesta PhDr. Jurajovi Žadanskému, CSc.

V Trebišove 07. 09. 2022

Spracoval: PhDr. Anna Dragulová, vedúca Oddelenia organizačného

Profil PhDr. Juraja Žadanského, CSc.

PhDr. Juraj Žadanský, CSc. stredoškolský učiteľ, historik, riaditeľ múzea, je rodákom zo Zemplínskeho Jastrabia (1947) a absolventom ZDŠ v Cejkove a SVŠ v Trebišove. V štúdiu pokračoval na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove v rokoch 1964 – 1969, študijný odbor ruský jazyk – dejepis. Po skončení štúdia pôsobil na SEŠ v Trebišove (1969), Gymnázium v Sečovciach (1969 – 1977) a Gymnázium v Trebišove (1977 – 1981). V rokoch 1981 – 2010 pracoval vo Vlastivednom múzeu v Trebišove ako historik a riaditeľ. Postgraduálne štúdium absolvoval na IRJ MGU v Moskve (1975) a katedre dejín FF UPJŠ v Prešove (1976). Štátnu rigoróznú skúšku vykonal na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove (1984) a získal doktorát filozofie (PhDr.). Päťročnú externú, vedeckú aspirantúru ukončil na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a stal sa kandidátom historických vied (1994) v odbore všeobecné dejiny. Kandidátsku dizertačnú prácu obhájil na tému *Hospodársky a sociálny vývoj Podkarpatskej Rusi v rokoch 1919 – 1938*. Po presťahovaní múzea zo Sečoviec do Trebišova realizoval jeho výstavbu od základu.

Výrazne sa podieľal na rekonštrukcii trebišovského andrášiovského kaštieľa (1982 – 1987), čeládinca (1983 – 1984), pavilónu výstav (1985 – 1986), hospodárskej budovy (1993 – 2000) a ďalších jeho výstavných a depozitárnych priestorov. Ako vedúci autorského kolektívu a scenárista realizoval tvorivú prípravu a realizáciu desiatich stálych expozícií múzea (*História poľnohospodárstva, Cestami práce a bojov za chlieb* (1987), *Parná orácia* súprava (1984), *Vývoj mlatby na východnom Slovensku* (1986), *Ľudový odev južného Zemplína* (1996), *Tradičné remeslá Zemplína* (1993), *Tokajské vinohradníctvo a vinárstvo* (1991), *Poľnohospodárske stroje a mechanizmy* (1994), *Archív tokajských vín* (2003), *Ľudová drevorezba a plastika Zemplína* (2005). Aktívne sa podieľal na akvizičnej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti v oblasti regionálnych dejín, tokajského vinohradníctva a vinárstva, národopisu i výtvarného umenia.

Prezentoval sa ako autor i spoluautor kníh *Dejiny Trebišova* (1982), *Okres Trebišov v premenách čias* (1987), *Trebišov* (1994, 2004), publikácií *Sečovce* (1998), *Nižný Žipov* (2002), *Zemplínsky Branč* (2003), *Parchovany, Kožuchov, Milhostov, Zemplínske Hradište, Koňuš* (2005), *Veľké Ozorovce* (2003), *Kazimír* (2005), *Nový Ruskov* (2010), *Malá Trňa* (2008), *Veľké Kapušany* (2009) a ďalších. Spracoval náčrty dejín všetkých obcí Trebišovského okresu. Spolu s manželkou PhDr. Annou Žadanskou je spoluautorom a zostavovateľom ďalších samostatných monografií venovaných dejinám, národopisu a súčasnosti obcí *Slivník* (2011), *Zemplínske Jastrabie I.* (2012), *Lastovce* (2014), *Parchovany* (2017), *Vojčice* (2019), *Veľká Trňa* (2020), *Zbehňov* (2021) a *Veľké Ozorovce* (2022).

K Svetovému kongresu vinohradníkov a vinárov v Bratislave vyšla v slovenskej a anglickej verzii jeho monografia *Tokajské víno a jeho tajomstvá*, ocenená zlatým kosákom na Agrokomplexe v Nitre. Za monografiu *Z dejín tokajského vinohradníctva a vinárstva* (2009) dostal od Medzinárodnej federácie vinohradníkov a vinárov v Paríži *Cenu za históriu* (2010). V spolupráci s SPU Nitra (doc. Ján Brindza) pripravil sedem medzinárodných odborných seminárov o tokajskom vinohradníctve a vinárstve, z ktorých vyšlo šesť vedeckých zborníkov. Vo vedeckom zborníku *Historica Carpatica* uverejnil 29 štúdií, venovaných regionálnym dejinám, histórii tokajského vinohradníctva a vinárstva v Uhorsku a na Slovensku. Ako člen Umeleckej besedy slovenskej v Bratislave (1993) sa stal dlhoročným kustódom zbierkového fondu umenia, kurátorom výstav výtvarného umenia. Realizoval cezhraničnú spoluprácu so Zakarpatským umeleckým múzeom Jozefa Bokšaja v Užhorode, Múzeom Mihálya Munkácsyho v Békešskej Čabe, Múzeom regionálnym v Jasle,

Zakarpatskou organizáciou Národného zväzu umelcov Ukrajiny v Užhorode, Múzeom Otta Hermana v Miškolci, Zemplínskym sociálnym klubom v Clevelande, Náprstkovým múzeom v Prahe a ďalšími zahraničnými partnermi. V súčasnosti sa venuje výskumu v oblasti národných, regionálnych a všeobecných dejín.